

Pásztó Város Alpolgármestere
3060 Pásztó, Kölcsey F. u. 35.
E-mail: kriston@paszto.hu

Szám: 1-85/2006.

E L Ö T E R J E S Z T É S

Az idegenforgalom, a turizmus helyzete

Pásztó Város Hosszútávú Turizmusfejlesztési Programja

/ III. forduló /

Készült: a Képviselő-testület 2006. június 29-i ülésére
Előterjesztő: Kriston Péter alpolgármester

Tisztelt Képviselő-testület !

A turizmus helyzetéről, fejlesztési lehetőségeiről szóló korábbi előterjesztés kapcsán a 228/2003. /XI.6./ számú képviselő-testületi határozat elő írta, hogy „a már létező turisztikai koncepciókra és a vállalkozó szféra fejlesztési elképzeléseire alapozva, a potenciálisan érintett szervezetek és személyek minél szélesebb körének a bevonásával el kell készíteni Pásztó Város Hosszútávú Turizmusfejlesztési Programját.”

A határozat alapján 2004. szeptemberére elkészült a programnak egy I. forduló vitaanyaga. A testület akkor a 138/2004. (IX.23.) számú határozatában előírta az anyag átdolgozását, valamint a további adatgyűjtést a vitában elhangzottakra is tekintettel.

A előterjesztés újbóli napirendre vételére, megtárgyalására, végleges kialakítására a tervezett strandfejlesztés – mint kiemelt turisztikai vonzerő - körüli bizonytalanságok miatt nem került sor, annak kimenetelétől függővé téve többször elhalasztódott. A Képviselő-testület végül is a témát az ideai üléstervében újból szerepeltette. A vitaanyag megküldésre került a Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara területi szervezetének, a helyi Ipartestületnek, a VOSZ városkörnyéki szervezetének, a Vállalkozók Klubjának, a Mátra és Cserhát Turizmusáért Társaságnak (MACSETT), valamint a Muzslai Üdülőtulajdonosok Egyesületének is.

A Kamara szervezésében ennek alapján két megbeszélésre is sor került, illetve írásban és szóban is többen reagáltak a témára. Az így elhangzottakra is tekintettel és az anyag kisebb átdolgozása után egy II. forduló tárgyalásra került sor a Képviselő-testület 2006. május 25-i ülésén.

A 109/2006. (V.25.) számú határozat alapján további egyeztetéseket kellett lefolytatni az érintett szakmabeliekkel a program véglegesítése érdekében, továbbá meg kellett vizsgálni a város idegenforgalmi tevékenységnek, turisztikai célú tervező-szervező aktivitásainak a jövőbeni összehangolása érdekében egy szakbizottság, vagy más rendszeresen működő érdekegyeztető, koordinációs testület, illetve munkaszervezet létrehozásának a lehetőségét.

Ez utóbbi kapcsán többféle megoldási javaslat is felvetődik:

- 1.) A Képviselő-testület az SZMSZ-t módosítva létrehoz a feladatra egy új szakbizottságot. Ez egyrészt a vonatkozó szabályozás szerint a testület kiadásait megnöveli (elnök és külsős tagok tiszteletdíja stb.), másrészt kérdéses, hogy további állandó bizottsági tagságot – ösztől egy esetlegesen kisebb létszámú testületben - mely képviselők vállalnának el.
- 2.) A Képviselő-testület az SZMSZ-t módosítva kibővíti valamelyik meglévő állandó bizottsága nevét, feladatkörét az idegenforgalommal, illetve a bizottsági tagok számát növeli néhány szakemberrel. Ez a testület kiadásait csak kisebb mértékben növeli (új külsős tagok tiszteletdíja), másrészt viszont egy nagyobb létszámú testület működése akadozhat. Erre

a variációra szóba jöhet a Civil kapcsolatok bizottsága vagy a Településfejlesztési bizottság.

- 3.) A Képviselő-testület az SZMSZ-t módosítva létrehoz a feladatra egy tanácsnoki posztot. Többslet kiadással jár és kérdéses, hogy van-e az elvárásoknak megfelelő szakmailag alkalmas személy.
- 4.) A Testvérvárosi Kapcsolatok Tanácsa, vagy a Városalapítási Emlékbizottság mintájára döntően az érintettek soraiból felállításra kerülhetne egy testület, amely bár „bizottságszerűen” működik, de nem minősülne szakbizottságnak. Így lehet akár nagyobb létszámmal, kötetlenebb ügyrenddel és minimális kiadással működtetni.
- 5.) A feladatot elláthatná egy városi, vagy városkörnyéki vagy akár kistérségi alapon bejegyzett civil szervezet is. Ebben az esetben a legitimációt a tagság nagysága, kiterjedtsége, összetétele biztosíthatná. Mellette szól, hogy önállóan is pályázhatna egyes forrásokra, ideértve akár a működésére is. Ellene szól, hogy jelenleg nincsen ilyen szervezet. A MACSETT átalakítása lehetne az egyik megoldás vagy egy újat kell alapítani.
- 6.) A kistérségi társulás munkaszervezete keretében kerülne legalább egy fő köztisztviselő alkalmazásra ilyen jellegű munkakörrel. Ehhez a társulás döntése kell, megteremtve az alkalmazás hosszútávú finanszírozását is.
- 7.) A Polgármesteri Hivatal keretében kerülne legalább egy fő köztisztviselő alkalmazásra ilyen jellegű munkakörrel. Költségvetés- és hivatali ügyrend módosítás kell. (Tájékoztató jelleggel: egy kezdő, főiskolát végzett, egy középfokú nyelvvizsgával rendelkező köztisztviselő induló bruttó bére 170.000 Ft, mely öt éves munkatapasztalat esetén 198.800 Ft.)
- 8.) Valamely intézményünkhöz integrálódna legalább egy fő új közalkalmazott. Erre befogadó „célszervezetként” jelenleg csak a Művelődési Központ és Könyvtár jöhetne szóba. (Tájékoztató jelleggel: egy kezdő, főiskolát végzett közalkalmazott induló bruttó bére 114.600 Ft, öt éves munkatapasztalat esetén 119.200 Ft.)
- 9.) Újra egy hivatalos Tourinform Iroda felállítása, a Magyar Turizmus Zrt. szakmai előírásai szerint. A fenntartói háttér önkormányzati, társulási vagy civil szervezeti egyaránt lehet.

Összességében javasolom a Város Hosszútávú Turizmusfejlesztési Programjának az elfogadását, azzal együtt, hogy folytatásaként - a személyi/szervezeti feltételek, mint a szükséges szakmai háttér kialakítását követően – a 2007-es ülésterv során egy részletesebb közép, vagy akár rövidtávú munkaterv kidolgozásával kellene számolni.

A szervezeti kérdések tekintetében a lehetséges leghatékosabb megoldás érdekében fel kell vetni a konkrét javaslatokat a Kistérségi Társulás ülésén és a MACSETT irányába, továbbá tárgyalásokat kell folytatni a Magyar Turizmus Zrt.-vel.

HATÁROZATI JAVASLAT:

Pásztó Városi Önkormányzat Képviselő-testülete megismerte az idegenforgalom, a turizmus helyzete témakörben készült előterjesztést és az alábbiakat határozza:

- 1./ Pásztó Város Hosszútávú Turizmusfejlesztési Programját elfogadja. A programot hozzáférhetővé kell tenni a város internetes honlapján, illetve kivonatos formában a Pásztói Hírlap hasábjain.

Felelős: alpolgármester

Határidő: 2006. július 31.

- 2./ A városban folyó idegenforgalmi tevékenységnek, elsősorban a turisztikai célú tervező, szervező és marketing feladatoknak az összehangolása érdekében tovább kell vizsgálni az erre szolgáló lehetőségeket. Ennek kapcsán a lehető legoptimálisabb megoldás érdekében fel kell vetni a konkrét javaslatokat a Kistérségi Társulás ülésén és a MACSETT irányába, továbbá tárgyalásokat kell folytatni a Magyar Turizmus Zrt.-vel.

Felelős: polgármester

Határidő: 2006. november 30.

Pásztó, 2006. június 20.

Kriston Péter
alpolgármester

A határozati javaslat törvényes !

Dr. Tasi Borbála
címzetes főjegyző

**PÁSZTÓ VÁROS HOSSZÚTÁVÚ
TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROGRAMJA**
/ III. fordulás előterjesztés /

Készítette: Kriston Péter alpolgármester

Pásztó, 2006. június

BEVEZETÉS

Az önkormányzatiság eltelt 16 éve alatt Pásztó Város Képviselő-testülete átfogó jelleggel nem tűzte napirendjére a város turisztikai, idegenforgalmi helyzetének a megtárgyalását és nem készült városi szintű turisztikai fejlesztési koncepció vagy bármiféle elfogadott program.

Kistérségi szinten 1997-ben kettő fejlesztési koncepció is született, de ezeket nem előzte meg egy széleskörű társadalmi vita, tartalmuk a közvélemény előtt nem ismert, képviselő-testületi döntés formájában politikai legitimációval nem rendelkeznek, részben mára elavultak.

A turizmus helyzetéről, fejlesztési lehetőségeiről szóló 2003. őszi előterjesztés kapcsán meghozott 228/2003. /XI.6./ számú képviselő-testületi határozat mondta ki először, hogy el kell készíteni Pásztó Város Hosszútávú Turizmusfejlesztési Programját.

A több fordulós tárgyalás után előterjesztett jelen Program támaszkodik a korábbi koncepciókra, épít a turizmusban érintettek véleményére és statisztikai adataira.

Az elmúlt évek folyamataira is visszatekintő részletes helyzetelemzést követően - az önkormányzati gazdálkodás nagyfokú bizonytalanságára is tekintettel - a jövőképet alapvetően a szakmai szándékok és igények oldaláról megközelítve tartalmazza.

A Program végrehajtása egy az operatív szervezőmunkát felvállalni tudó hatékony munkaszervezet (turisztikai menedzsment) létrejöttétől függ, részben pedig az aktuálisan elérhető fejlesztési célú pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés kérdése.

I. HELYZETELEMZÉS

1. A turisztika kínálati oldala

1.1. A város turisztikai vonzerőinek áttekintése

Vonzerőnek azokat a természeti vagy ember alkotta /épített és szellemi/ adottságokat tekintjük, amelyek turisztikai céllal hasznosíthatóak. Az alábbi felsorolás törekszik a teljes körűsége, de rangsorolás nélkül.

(A vonzerőket a jelentőségük alapján öt csoportba lehet rangsorolni: nemzetközi, országos, regionális, kistérségi és helyi. Erre az anyag nem vállalkozik, de talán bizonyos szempontból nemzetközi jelentőségűnek lehetne nevezni az üveghutát, a Nyikom starthelyet és a keresztesi fakanálipart.)

1.1.1. Természeti vonzerők

- = Rendkívül tiszta, jó levegő, speciális mikroklíma Mátrakeresztes és a Muzslai üdülőterület térségében,
- = Hasznosi víztározó, halállomány,
- = bortermőhely, a Mátrai Borvidék része,
- = Köviceses patak Hasznos feletti szabályozatlan szakasza /a Zsilói kirándulóhely/,
- = erdős hegyvidék, változatos tájképi környezet,
- = vadállomány,
- = természetvédelmi területek, védett növény- és állatvilág /pl.: ritka madár és rovarfajok/, viszonylagos érintetlenség,
- = különleges geológiai képződmények közelsége /pl. mágneses sziklák az Ólombérc alatt/,
- = körpanorámás kilátóhelyek /Tepke, Muzsla, Nyikom, Ágasvár, Cserteri várhegy/,
- = gyógyvizű strandfürdő,
- = erdei iskola Mátrakeresztesen.

1.1.2. Épített vonzerők

- = Középkori Romkert /a monostor alapjai/ és üveghuta,
- = Barokk kolostorépület /Cisztercita rendház/,
- = Oskolamester háza,

- Szent Lőrinc plébániatemplom,
- Hatszögletű kápolna,
- Cserteri várrom,
- az Almásyak egykori borospincéje Hasznoson,
- Nepomuki Szent János szobor és barokk kőhíd,
- helyi védettség alatt álló népi lakóházak Mátrakeresztesen az ófaluban,
- Szent Lélek kápolna /az egykori Ispotályos templom romjain/,
- Monostori malom romjai,
- további műemléki, műemlék jellegű vagy helyi védettség alatt álló épületek /Csohány Galéria, Zeneiskola stb./,
- a Fő utca alatti középkori pincerendszer.

1.1.3. Kulturális örökség

- Pásztói Múzeum kiállításai,
- Csohány Kálmán Galéria, képzőművészeti hagyaték,
- Gál István filmes hagyatéka,
- Rajeczky Benjámín és Tittel Pál emlékhely,
- irodalmi hagyományok /Mikszáth Kálmán, Kiss József, Platthy Adorján/,
- értékes középkori cibórium a plébánián,
- erős frankofon kapcsolatok.

1.1.4. Hagyományok

- működő folklórcsoportok /Muzsla és Ágasvár táncegyüttes, utánpótlás tánccsoportok, Rozmaring és Mátragyöngye népdalkör/,
- szüreti felvonulások,
- Mátrakeresztesi fakanálipar,
- gasztronómia /palóc ételek, hasznosi rétes/,
- kézművesek /fazekas/.

1.1.5. Sportolási lehetőségek

- Nyikom starthely /sárkányrepülés, siklóernyőzés/,
- Máriatanyai autós szinkronpálya,
- barlangászási és sziklamászási lehetőség Mátrakeresztes térségében,
- lovaglási lehetőségek,
- Paintball pálya,
- kerékpározási lehetőségek,
- kajakozási lehetőség a Zagyván,
- tájfutó helyszínek és teljesítménytúrák,
- Off-Road terepjáró autózás.

1.1.6. Kiemelkedő rendezvények

- Pásztó Pláza,
- Regionális Gyermek Néptáncfesztivál,
- Pásztó Expo Kiállítás és Vásár,
- Mátrakeresztesi Falunap,
- Hasznosi Falunap és Magdolna napi búcsú.

1.2. Közlekedés

A város közúton elviekben könnyen elérhető a 21-es főközlekedési úton.

A fővárossal és a megyeszékhellyel a távolsági autóbuszjáratok összeköttetés megfelelő sűrűségű. Jónak mondható a közúti összeköttetés a Felső-mátra és Szécsény irányába is, bár a buszjáratok száma itt már nem megfelelő. Pásztó a Mátra „nyugati kapuja”. A Belső-cserhát és Gyöngyös irányába viszont mind az úthálózat minősége, mind a tömegközlekedés színvonala kívánnivalókat hagy maga után. Egyes autóbuszmegálló kiépítettsége, állaga nem megfelelő. Telente gondokat okoz a hóeltakarítás és a csúszásmentesítés.

A vasúti összeköttetés terén több problémát is meg kell említeni: kevés a közvetlen szerelvény a főváros irányába és a meglévő gyorsvonatok színvonala sem megfelelő. Nincsen sem interciti, sem interpici járat. Az átszállások okozta kellemetlenséget tetézi a Hatvan-Salgótarján vonal műszaki állapota miatti sebességkorlátozás.

A városon belül időszakosan a parkolási problémák jelentik a fő gondot. A mátrakeresztesi üdülőterület és a muzslai üdülőterület belső úthálózata nem megfelelő, az utóbbinak a megközelítése is katasztrófális. A mező- vagy erdőgazdálkodási célokat szolgáló külterületi földutak állapota a turisztikai szempontból való hasznosíthatóságuktól függetlenül elhanyagolt.

A kiépített kerékpárút hossza minimális.

1.3. A környezet állapota, minősége

Jelentős problémát jelent a városban és a külterületeken is a személtelés, az illegális szeméttlerakó helyek kialakulása. Különösen szembetűnő ez a kivezető utak és a folyóvizek mentén, illetve egyes zöldterületeken és időszakosan a Fő utcán is.

Súlyos tájsebet jelent a város szélén található bezárt szeméttelap is a tényleges rekultiváció megtörténteig.

A levegőminőség, a vízminőség és a zajterhelés összességében megfelelő, de eseti problémák-panaszok előfordulnak.

Az épített környezet /épületek, közterületek/ állaga, karbantartása, attraktivitása hagy még maga után kívánnivalót. Vonatkozik ez a különféle utcabútorokra /pihenőpadok, szemetesek, ivókutak, virágtartók/ és a parkosításra is.

A történelmi városmag és a Fő utca képét, a kisvárosias hangulatot jelentősen torzítja 1-1 foghíj, lapostetős beépítés, illetve a külső színvilág diszharmóniája, a reklámfeliratok, cégtáblák és kirakatok helyenként zavaró eklektikussága.

Megfelelő hirdetőfelületek hiányában súlyosan zavaró a közterületi vadplakátozás látványa.

1.4. Infrastruktúra

Az alapvető infrastrukturális ellátottság /út-, víz-, gáz-, elektromos, távközlési- és csatornahálózati szolgáltatás/ összességében megfelelő.

A szennyvízcsatorna esetében egyes városrészekben még meglévő hiányosságok a most zajló beruházás után megszűnnek. /Az út és járdahálózat problémái ma még szorosan összefüggenek a legtöbb esetben a csatornázottsági szinttel./

Speciális problémát jelent a Muzslai üdülőterületet általában és egy kisebb mátrakeresztesi üdülő-területrészt érintő infrastruktúra /út, víz/ hiány.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a jövőben a kül- és belterületi vízrendezés, a csapadékvíz elvezetés kérdésére (hiányzó vagy feltöltődött árkok, eltömődött átvezetők).

1.5. Turisztikai szolgáltatások

1.5.1. Szállásférőhely kínálat

Az idegenforgalom bővülésében az egyik legnagyobb gondot a megfelelő számú és minőségű szálláshelyek hiánya jelenti.

Az elmúlt 25 évben a város kereskedelmi szálláshely kapacitása erőteljes hullámzást mutatott:

Év	Szoba szám	%-os aránya a megyei összesen adatból	Férőhely-szám	%-os aránya a megyei összesen adatból
1980	6	0,76	18	0,86
1984	17	2,75	40	1,69
1986	27	3,80	287	10,18
1989	48	5,52	349	10,02
1990	45	5,48	343	10,72

1991	41	4,52	334	9,77
1992	49	4,95	350	9,00
1993	30	3,09	303	8,01
1994	35	3,98	182	5,03
1995	18	2,10	280	7,47
1996	30	3,04	328	7,29
1997 és 2004 I. féléve között nincs adat a KSH-nál.				
2005	22	?	44	1,075

1997 után évekig nem szerepelnek kereskedelmi szálláshely adatok a KSH nyilvántartásában, tehát szálloda, kemping, panzió, turistaszálló, ifjúsági szálló vagy üdülőház hivatalosan nem működött vagy nem szolgáltatott adatot. Ez időben egybe vág a Mátrakapu fogadó (korábban Cserhát vendéglő és autós kemping) bezárásával, illetve a Zsigmond Hotel körüli rendezetlen helyzettel.

A kistérség helyzete ennél szerencsére jobb volt a kereskedelmi szálláshelyek tekintetében:

Év	Megyei férőhelyek összesen	Pásztó kistérség férőhelyei összesen	Kistérség %-os aránya a megyeiből
1996	4497	525	11,67
1997	4198	197	4,69
1998	4050	195	4,81
1999	4137	222	5,37
2000	4592	417	9,08
2001	4738	413	8,72
2002	4403	446	10,13
2003	4267	444	10,40
2004	3946	427	10,82
2005	4092	475	11,61

A megye 10 szállodájából négy a kistérségünkben található. Pásztón kereskedelmi szálláshelynek jelenleg csak a hányatott sorsú Zsigmond Hotel tekinthető, amely 24 db kétágyas szobával /48 férőhely/ rendelkezik. A tulajdonosa tervezi a férőhely kibővítését 36 szobára.

Az úgynevezett magán szállásadás területén valamivel biztatóbb a helyzet. Ide kell sorolni a fizetővendéglátást és a falusi szállásadást, valamint a nálunk nem létező magánpanzió és magánkemping formákat.

Év	Szállásadók száma	Szobák száma	Férőhelyek/ágyak/ száma	Férőhelyek száma a megyében	Férőhelyek száma a kistérségben
1991	15	?	47	?	?
1992	18	31	63	?	?
1993	15	26	52	?	?
1999	1	2	6	356	64
2000	2	4	12	588	98
2001	3	6	18	738	132
2002	6	13	29	983	170
2003	10	23	54	1138	227
2004	10	23	52	1253	271
2005	13	31	69	1373	279

Magán szállásadót a falusi turizmus keretében jelenleg tizenhárom tart nyilván a Polgármesteri Hivatal, összesen 31 szobával és 69 férőhellyel. E vendégházak közül jelenleg négy úgynevezett II. napraforgós, nyolc III. napraforgós és egy IV. napraforgós minősítésüként került besorolásra. Területileg egy a pásztoi, három a keresztesi és kilenc a hasznosi városrészben található.

A nyári időszakban (kb. 45 napos szezon) ifjúsági szálláshelyként is szolgál a Tittel Pál Kollégium /45 szoba, 140 férőhely/, valamint májustól októberig a mátrakeresztesi erdei iskola területe /10 szoba, összesen 56 férőhely/.

Lehangoló látványt nyújt a volt Mátrakapu fogadóval együtt évek óta zárva lévő kemping területe. A tulajdonos hasznosítási elképzelései nem ismeretesek.

A kereskedelmi és magán szálláshelyek összevont adatai alapján is érdemes Pásztó helyzetét összevetni a megye többi városával és Hollókővel: /2004-2005-ös adatok/

Salgótarján	1941 férőhely
Balassagyarmat	325 férőhely
Hollókő	221 férőhely
Bátonyterenye	194 férőhely
Pásztó	113 férőhely
Szécsény	96 férőhely
Rétság	34 férőhely

1.5.2. Vendéglátás

A KSH által nyilvántartott vendéglátóhelyek számában ugrásszerű a fejlődés az elmúlt évtizedben: 1984-ben 19 kereskedelmi vendéglátóhely /ebből 4 étterem/, 1992-ben 92 vendéglátóhely /ebből 11 melegkonyha/, 1994-ben 41 vendéglátóhely /5 melegkonyha/, 2002-ben 73 vendéglátóhely, 2004-2005-ben 71 vendéglátóhely működött. Ez utóbbiból hivatalosan 58 egység étterem, cukrászda, 8 egység bár, borozó és 7 egység munkahelyi vendéglátóhely besorolású.

A kistérség adatai: 1996-ban összesen 136 vendéglátóhely /ebből 15 a melegkonyha/, 1999-ben 143 vendéglátóhely, 2002-ben 168 vendéglátóhely, 2004-ben 170 vendéglátóhely, 2005-ben újra 168 vendéglátóhely üzemelt. Ezek közül 101 étterem, cukrászda, 50 bár, borozó, a többi 19 egység munkahelyi vendéglátóhely besorolású.

A városban jelenleg működő hat tényleges étterem /Zsigmond, Bence, Ózon, Palóc, Óvár, Old Fish/ megfelelő minőséget, kínálatot és a jelenlegi turistaforgalmat meghaladó kapacitást jelent.

A kínálatot bővíti három cukrászda, egy kávéház és egy diszkó.

A további ténylegesen működő vendéglátóipari egységek, /kocsmák, sörözők, büfék/ száma mintegy 35 db. Ezek többsége a nem frekvenciált fekvése, vagy színvonala miatt a turizmus szempontjából még kiegészítő jelleggel sem releváns.

1.5.3. Kereskedelem és az egyéb, üzleti alapon működő szolgáltatások

A kiskereskedelmi üzletek számát tekintve is óriási a fejlődés a rendszerváltás óta. Az 1981-es adatok szerint Pásztón 40, míg a járásban összesen 115 bolt működött. 1991-ben Pásztón már 242 boltot tartottak nyilván. 1999-ben 464 üzlet volt a kistérségben, ebből 225 a városban, 2002-ben pedig 458 a kistérségben és 240 a városban. A 2005-ös adatok szerint 456 üzlet működött a kistérségben, melyből 261 Pásztón.

A város üzlethálózata alapvetően jó, széleskörű kínálatot nyújt. Problémaként jelentkeznek a városi piac szűk területe és parkolási nehézsége.

Átmeneti problémák adódtak korábban Mátrakeresztes alapellátásában.

Ajándéküzletek vannak, de hiányoznak a helyi-környékbeli vonatkozású ajándéktárgyak /pl. a fakanalas ipar termékei/. A horgászok és a vadászok számára is létezik szaküzlet.

A banki, pénzügyi és postai szolgáltatások megfelelőek. A pénzváltás azonban hétvégén nem megoldott. A személyes szolgáltatások /fodrász, kozmetikus, szolárium stb./ jelen vannak, de egy részük az elhelyezkedésük folytán nem jelent a turisták számára kínálatot.

Hiányzik – bár kérdés hogy ennek mennyire van már jelentősége – a gépkocsi, robogó és kerékpárkölsönzés, valamint a sportszerkölsönzés és javítás.

1.6. Turisztikai marketing

Ezen a területen igen vegyes és ellentmondásos az eddigi gyakorlat, színvonalas és kevésbé hatékony eszközök alkalmazása egyaránt előfordult

Pásztó Város Önkormányzata az elmúlt évek során számos tájékoztató kiadványt készítettett önállóan, vagy támogatta ilyenek megjelentetését. Melyek ezek?

- Város térkép /1993/
- 24 oldalas színes Pásztó prospektus, angol, német és francia nyelvű betétlapokkal /1994/
- Pásztói színes leporellós szórólap /3 kiadás, legutóbb 2003. tavaszán/
- Városportré könyv, szerkesztő: Vendel Lajos /3 kiadás, legutóbb 2000-ben/
- Dr. Hír János: Pásztó műemlékei c. könyv /1996. egyszer újra nyomva/
- Valter Ilona – Hír János: Pásztó műemlékei és a Pásztói Múzeum c. könyv /2001/
- A pásztói kistérség c. könyv /2002/
- Badál Ede: A pásztói ciszterci rezidencia c. könyv /2003/
- Pásztói Kistérség Turisztikai Marketing Kiadványa rendezvénynaptár betétlappal /2003./

Sajnos a szóróanyagként hasznosítható kiadványok mára gyakorlatilag kifogytak, a könyvformátumúak, pedig inkább csak reprezentációs célra alkalmasak az önkormányzat számára, nyílt utcai árusításuk általában nem megoldott.

Egyéb a város látnivalóit, turisztikai információkat is tartalmazó kiadványok és újságcikkek a közelmúltból:

- Dr. Hír János: Évmilliók üzenete Nógrádban /kiállításvezető füzet, 1999/,
- Pásztó és térsége INFO-MAP /kiadta a Nógrád Turizmusáért Egyesület, 2003 és 2004/,
- Nógrád megye falusi vendéglátói prospektus /2003/,

- „Extrém sportok Nógrádban” című információs füzet és leporelló a MACSETT kiadásában,
- képeslevelezőlap sorozatok a Polár Stúdió kiadásában,
- részletes bemutatkozó írások évente a Nógrád Megyei Hírlap „Túrabakancs”, illetve „Terepjáró” című ingyenes turisztikai mellékleteiben, továbbá az Utazás szakkiállításra készült kiállítási mellékletben,
- Harmos Krisztián - Sramkó Gábor: A Pásztói-Mátra élővilága című könyv /kiadta a „Nimfea” Természetvédelmi Egyesület Macsakahere Természetvédelmi Köre, 2001/,
- Mátra útikönyv /kiadta a Leokhares Bt., 2002/,
- Mátrai iránytű c. térkép / kiadta a Leokhares Bt., 2002/,
- A Felső-Mátra turistatérképe /Térképtár ügynökség, 2000/,
- bemutatkozó írás a Fogyasztóvédelem szaklapban /2000/,
- bemutatkozó interjú: Magyar Nemzet „Régiók” c. mellékletében /1999.09.30./
- turisztikai alapinformációk a Városi Telefonkönyv több kiadásában,
- turisztikai információk a PÁSZTÓ EXPO vásárujságjaiban,
- „Nógrád vár rád!” című megyei reprezentatív album, füzet és prospektussorozat keretében turisztikai információk a városról is,
- rendszeres adatszolgáltatás a „Nógrád megyei rendezvénynaptár” című évente megjelenő kiadványba,
- leporellós szórólappal rendelkezik több magánvállalkozás /pl. Ózon Étterem, Verzsó vendégház, Balogh Ernő tájháza, Zsigmond Hotel, Bence Étterem/,
- információk az Észak-magyarországi Regionális Marketing Igazgatóság különféle régiós kiadványaiban /2004/,
- Észak-Magyarország térkép /Cartographia Kft., 2003/,
- a „Palóc Út – Hagyományőrző utak Nógrád és Heves megyékben” című információs füzetben egy oldal /kiadta a két megye önkormányzata közösen, 2005/,
- Pásztó és térsége szabadidős turista és tájfutó térkép /kiadta HUFEZE SK., 2005/

Kiállításokon való megjelenések:

- Miskolci Nyári vásár /1999, 2000/,
- Utazás Kiállítás, Budapest /2001-ben és 2004-ben a régiós, 2003-ban és 2005-ben a megyei stand keretében/,
- Ózdi vásár /2000/,
- Ruffeci vásár /1999, 2000, 2002, 2003/,
- továbbá a Tourinform Iroda munkatársai útján más helyszíneken is 2003 és 2005 között.

Turisztikai konferenciákon, szakmai megbeszéléseken való önkormányzati megjelenés /az elmúlt évekből/:

- SPA 2002. Egészségturisztikai konferencia /Bp., 2002.11.29./
- Vezérlőfejedelmi és Turisztikai Napok /Szécsény, 2003.09.12./,
- Vasút és turizmus konferencia /Bp., 2003.09.10./,
- Nógrád Turizmusáért Egyesület közgyűlése /Szécsény, 2003.04.04, 2004.05.06., 2005.03.10. és 2005.12.14./ és részvétel az elnökségi ülésein /2003-2006/,
- IV. Nógrád Megyei Idegenforgalmi Konferencia /Szécsény, 2003.05.19./,
- Nógrád megyei study tour /Salgótarján-Pásztó, 2003.07.25-26./,
- Turisztikai pályázati tanácsadás /Pásztó, 2003.02.05./,
- Utazás kiállítás előzetes megbeszélése /Salgótarján, 2003.02.19./,
- Észak-magyarországi egészségturisztikai konferencia /Eger, 2004.02.05./,
- Palóc Út előkészítő megbeszélés /Salgótarján, 2004.02.13., Kazár, 2004.11.19./,
- Kistérségi Turisztikai Konferencia /Pásztó, 2004.02.19./,
- Kultúra-Turizmus-Környezet konferencia /Salgótarján, 2004.02.25./
- Egyeztetés a Tourinform irodákról /Szécsény, 2004.10.22./,
- Palóc Út Egyesület alakuló ülés /Parád, 2005.03.11./,
- Muzslai Üdülőtulajdonosok Egyesülete elnökségi ülés /Pásztó, 2005.11./,
- Turisztikai konferencia /Miskolc, 2006.01.10./,
- NKIK pásztói csoportja által szervezett fórum a jelen programról /Pásztó, 2006.03.16. és 03.30./,
- Első Mátra konferencia /Mátraháza, 2006.04.27./.

Internetes megjelenítés:

A város honlapjának /www.paszto.hu/ az idegenforgalmi információi folyamatosan bővülnek, de még nem teljes körűek.

A Mátra és Cserhát Turizmusért Társaság /www.macsett.hu/ honlapjáról egyre többen informálódnak.

Készült a pásztói Tourinform Irodának is egy önálló honlap /www.pasztotour.nograd.info//, amely bár az iroda bezárása óta nem frissül, de elérhető.

Részinformációk találhatóak a város nevezetességeiről további websiten is /pl.paszto.lap.hu, nyikom.tar.hu, palocut.hu, nordtour.hu, nogradtour.hu, nograd.hu, palocudor.hu, matrahegy.hu, matrainfo.hu, varosvedo.ngo.hu, museum.hu stb./.

Szervezeti háttér:

A Polgármesteri Hivatal a város idegenforgalmi marketing tevékenységének a bonyolítására, promóciós akciókra nem igazán alkalmas. A kistérség turisztikai tevékenységét az elmúlt években elsősorban a Pásztói Kistérség Fejlesztésért Közalapítvány Irodája /vezetője: Mészáros Sándor/ koordinálta. Ennek volt eredménye több sikeres pályázat, pl. turisztikai információs táblák kihelyezésére, illetve „A pásztói kistérség” c. könyv kiadása.

A városban működő utazási irodák beutazás szervezéssel érdemben nem foglalkoznak, egyikük a paloctudor.hu honlap üzemeltetése útján a kistérség települései számára végzett azonban némi marketing tevékenységet.

Civil kezdeményezésként jött létre 17 a turizmusban érdekelt pásztói és környékbeli vállalkozás, szervezet és intézmény marketingmunkájának az összefogására a Mátra és Cserhát Turizmusáért Társaság /MACSETT/ 2001 végén Pásztón. A társaság internetes honlapot működtet, szórólapokat, valamint információs plakátot készített 1000 példányban, melyet több idegenforgalmi kiállításon /Irány Magyarország!, Utazás kiállítás/, illetve a környező településeken terjesztett.

A turizmusszervezői munka területén úgy tűnt, hogy áttörést jelent majd a pásztói Tourinform iroda létrehozása. Az iroda hiányát már az 1997-es koncepciók is megfogalmazták. Az eltelt években vállalkozói és civil szervezeti részről is szerepelt elképzelésként egy ilyen iroda létrehozása, eredmény nélkül.

Megoldást – sajnos csak átmenetileg - a Nógrád Megyei Munkaügyi központ által 2002-ben kiírt megyei idegenforgalmi ügyintézőképzéssel egybekötött idegenforgalmi szakember-hálózat kialakítását és működtetését megcélzó program jelentett. A program alapján meghirdetett pályázatra a Nógrád Turizmusáért Egyesület nyújtotta be a pályázatot. A program alapján Pásztó mellett még Balassagyarmaton, Bátorterenyén, Rétságon és Kazáron létesült Tourinform Iroda, Szécsényben és Hollókőn pedig létszámbővülés valósulhatott meg.

A pásztói iroda esetében az első munkatárs 2003. januárjában a Művelődési Központban került elhelyezésre, ahonnan március végén a Könyvtár épületébe került át. A könyvtár földszinti korábbi üveges információs helyisége került a kiürítés után kifestésre, majd részben az önkormányzat használt bútoraival, részben az Egyesület által beszerzett bútorokkal felszerelve április folyamán, miközben az iroda létszáma a pályázati program alapján 3 főre bővült.

Az iroda működését a 228/2003./XI.6./ számú képviselő-testületi határozat 3. pontja, illetve az annak alapján 2004. február 27-én megkötött együttműködési megállapodás rendezte 2004. végéig. Sajnos a város pénzügyi helyzete nem tette lehetővé nagyobb támogatás átutalását,

utólagos kiegészítését, és a kistérség többi településével folytatott többszöri egyeztetések is csak részben vezettek eredményre a közös finanszírozásról.

A 2005-ös évben a megújított megállapodás mellett is az iroda működtetése előbb bizonytalanná vált, akadozott, létszáma két főre csökkent, majd az Egyesület részéről 2005. szeptemberében - az eredeti pályázati programot követő tovább-foglalkoztatási kötelezettség lejártával - bezárásra került. Az iroda kialakított helyét a kezelő intézmény egyéb célra újra használatba vette, a kihelyezett eligazító táblák leszerelésre kerültek.

A megye turisztikai szakmai „vérkeringésébe” történő bekapcsolódást szolgálta a Nógrád Turizmusáért Egyesületbe az önkormányzat mint jogi tag belépése 2004 elején. Külön döntést igényel a Palóc Út Egyesületbe történő belépés kérdése.

Egyéb marketing eszközök:

Az elektronikus médiában /TV, rádió/ a város turisztikai jellegű megjelenítése esetleges, ritka. Kivétel képez a National Geographic TV műsorán 150 alkalommal vetített 15 másodperces reklámspot 2005-ben.

A városba vezető utak mentén és a város belterületén is jelenleg kevés a turisztikai információs tábla, illetve az útbaigazító tábla. A meglévők tartalma frissítésre, arculatuk egységesítésre, állaguk karbantartásra szorul.

Egy korábbi kérdőíves felmérésen alapuló becslés szerint Pásztón a turizmusban érintett szereplők – az önkormányzaton kívül – mintegy 2 millió forintot fordítottak összesen 2003-ban marketingkommunikációs kiadásokra /hirdetések, nyomdai költség, internet stb./.

1.7. Az emberi erőforrások

A turizmusban jelenleg helyben dolgozók képzettsége, szakképzettsége és idegennyelv ismerete nem ismert, nem feldolgozott adat, miként az ilyen szakterületen Pásztóról diplomát szerzett, de kényszerből más munkakörben elhelyezkedett személyek köre sem ismert. A Polgármesteri Hivatal állományában jelenleg nincsen ilyen végzettségű munkaerő.

Szervezett idegenvezetést senki sem végez. A Múzeumban az angol és a német nyelvű tárlatvezetés megoldott, de csak évi 1-2 alkalommal van rá igény. A Szent Lőrinc plébániatemplom esetében is van mód az egyház részéről csoportok fogadására.

Létező turisztikai célú oktatási-képzési intézmények és programok a városban jelenleg nincsenek.

1.8. Egyéb a turizmus helyzetét, fejlesztését is befolyásoló tényezők

Az egészségügyi alapszolgáltatások elérhetőek és a szakellátások széles köre is biztosított.

A közbiztonság megfelelő, egyes területeken jobb, mint a megyei átlag.

Etnikai feszültség nincs.

Az akadálymentesítés, esélyegyenlőség biztosítása 1-2 intézménytől eltekintve nem megoldott.

Alapvető közegészségügyi és higiéniai problémák nincsenek. A nyilvános WC kérdése nem megoldott, de egy magán beruházás kapcsán rövid időn belül a régi helyén rendeződni fog.

A közösség viszonya elfogadó, befogadó a turizmushoz, de a motiváltság még nem megfelelő.

A turisztikai piac egyes szereplői között megvan az együttműködési készség /lásd MACSETT/, de ennek a sikeres honlapon kívül még nincsenek áttörően látványos eredményei.

A város nemzetközi, elsősorban a frankofon területekkel ápolta kapcsolataiban kiaknázatlan lehetőségek vannak a turizmus, és általában a városmarketing területén.

2. A turisztika keresleti oldala

2.1. Pásztó és térsége turizmusa a statisztikai adatok tükrében

2.1.1. A kereskedelmi és a magán szálláshelyek vendégforgalma:

Év	Vendég	Ebből külföldi	Vendég-éjszaka	Ebből külföldi	Vendégek aránya a megyei összesenből /%/	Vendégéjszakák aránya a megyei összesenből /%/
1980	257	22	1021	31	0,43	0,56
1981	380	37	3236	63	0,62	1,73
1982	370	23	5923	167	0,65	3,26
1983	470	17	4799	59	0,83	2,49
1984	474	31	6154	62	0,80	3,38
1985	271	26	5156	38	0,41	2,46
1986	1630	400	6723	2662	2,20	2,73
1987	2733	1104	7897	3638	3,38	2,81
1988	3476	1145	8297	1669	5,14	3,67
1989	5214	1679	15917	2523	7,30	6,60
1990	3496	1307	9629	3597	6,10	4,76
1991	3270	1684	6357	2714	6,55	4,08
1992	1505	579	4619	1225	2,60	2,94
1993	1631	382	6075	1332	2,87	3,98
1994	544	129	2005	220	0,87	1,30
1995	1019	98	5742	199	1,77	3,44
1996	745	94	2507	96	1,28	1,39
1997	0	0	0	0	0	0
1998	0	0	0	0	0	0
1999	0	0	0	0	0	0
2000	15	4	22	15	0,02	0,01
2001	182	19	189	26	0,28	0,10
2002	95	0	276	0	0,15	0,16
2003	166	20	421	24	0,25	0,25
2004	276	10	719	11	0,46	0,49
2005 össz.	703	50	1644	102	1,19	1,26
<i>2005 csak magán szh.</i>	<i>330</i>	<i>0</i>	<i>1071</i>	<i>0</i>	<i>2,87</i>	<i>4,47</i>
<i>2005 csak keresk. szh.</i>	<i>373</i>	<i>50</i>	<i>573</i>	<i>102</i>	<i>0,79</i>	<i>0,54</i>

Forrás: KSH megyei statisztikai évkönyvei/

Az előző táblázatból jól látható, hogy a szálláshelyek forgalma szempontjából az 1980-as évek vége volt a csúcspont, amikor még központilag szervezett volt a csoportos belföldi üdültetés és jelentős volt a szocialista relációból is a beutazás.

Az 1990-es évek adatait számos tényező torzította. megszűnt a Kemping és a Zsigmond kereskedelmi szálláshelyként történő üzemeltetése, visszaszorult a klasszikus fizetővendéglátás és a statisztikai adatszolgáltatás sem terjedt ki mindenre. Nem jelent meg benne a Zsigmond részben önkormányzat általi üzemeltetése 1994 és 2001 között, de nem jelenik meg a KSH-nál a Kollégium nyári kihasználtsága sem.

A Zsigmond bérbeadásáról vannak bizonyos adatok, így 1994-ben 280 vendégéjszaka, 1995-ben 356 éjszaka, 1996-ban 509 éjszaka, 1997-ben 824 éjszaka, 1998-ban 1072 éjszaka, 1999-ben 941 éjszaka és 2000-2001-ben összesen 311 éjszaka került kiszámlázásra. Ennek a forgalomnak a döntő részét azonban a kvázi munkásszállóként való igénybevétel tette ki különböző cégek számára.

A Tittel Pál Kollégium esetében éves szinten 400-500 vendégéjszakáról beszélhetünk. 2003-ban például 422 fő vendéget /ebből 78 külföldi/ és 2152 vendégéjszakát rögzített a házi statisztika. Az átlagos tartózkodási idő 5,1 éjszaka/fő volt. Ehhez képest idén már csak 1500 vendégéjszaka várható, csökken a kihasználtsága évek óta.

Mátrakeresztesen az erdei iskola kihasználtsága jó, 600-700 vendég körül alakul évente és növekszik.

Az 1000 lakosra jutó vendégéjszakák száma alapján 1999-ben a Pásztói kistérség a megye hat kistérsége közül még a 4. helyen volt 385 db-bal, jelentősen lemaradva a Rétsági kistérség 1330 db-os mutatójától. 2004-ben ugyanezen mutató szerint a kereskedelmi szálláshelyek tekintetében a Pásztói kistérség már a 3. helyre került 617 db-bal Rétság (689 db) és Salgótarján (665 db) kistérségei után. A magánszállások esetében Szécsény (216 db), Bátorfyerenye (152 db) és Rétság (121 db) után következett a Pásztói kistérség (92 db).

A Pásztói kistérségben a statisztika szerint 1999-ben mindösszesen 12.920 vendégéjszakát töltöttek el, ami a megyei forgalom 8,31 %-a volt. Ugyan ebben az évben a nyilvántartott kereskedelmi szállásférőhelyek átlagos kihasználtsága az év egészét alapul véve a Pásztói kistérségben volt a legmagasabb 29,4 %-kal, a megyei átlag érték ekkor 11,6 % volt.

2005-ben már összesen 21.988 vendégéjszakát töltöttek el a kistérségben, ami a megyei forgalom 16,85 %-át tette ki, tehát hat év alatt ez a mutató több mint a duplájára nőtt arányaiban.

A kistérségek összevetése mellett érdemes a megye városait és Hollóköt külön-külön is összehasonlítani a 2004. évi vendégforgalom alapján:

Település	Vendég	Ebből külföldi	Vendégéjszaka	Ebből külföldi
Salgótarján	19528	1294	48733	3776
Balassagyarmat	3821	166	8413	500
Bátonyterenye	4805	0	11256	0
Hollókő	4753	2733	8359	3247
Szécsény	1335	317	2937	930
Rétság	123	0	943	0
Pásztó	276	10	719	11

Egy régiós összeállítás – szintén 1999-es – adatai szerint a Pásztói kistérségben összesen 222 kereskedelmi és 64 magán szálláshely férőhely volt, amelyeket összesen 7.104 vendég vett igénybe /ebből 791 külföldi/ a vendégéjszakák száma pedig 15.616 volt /ebből külföldi 1911/.

Az Észak-Magyarországi régiót 100 %-nak véve a Pásztói kistérség a férőhelyek 0,8 %-át, a vendégek 1,1 %-át és a vendégéjszakák 0,9 %-át adta mindösszesen 1999-ben. A régió belül Nógrád Megye összesen tett ki a férőhelyekből 11,8 %-ot, a vendégekből 8,7 %-ot és a vendégéjszakákból 9,9 %-ot.

A 2003-as év vonatkozásában a Tourinform Irodának megküldött adatlapok összesítése alapján – amely eltér némileg a KSH adataitól – a magán szálláshelyeken 171 fő vendég fordult meg, ebből 20 külföldi /11,7 %/ és összesen 458 vendégéjszakát töltött el. Az átlagos tartózkodási idő 2,7 éjszaka/fő. A külföldi szállóvendégek Görögországból, Németországból, Franciaországból, Szlovákiából és Belgiumból érkeztek a városunkba.

A megye vendégforgalmában 2004-ről 2005-re visszaesés következett be, hasonlóan a régiós és az országos tendenciákhoz: a vendégek száma 7,3 %-kal, a vendégéjszakák száma 13,7 %-kal csökkent. Ez a csökkenés a kistérségi és a városi adatokban azonban nem jelent meg. Sőt itt növekedés történt, amely annak tudható be, hogy a Zsigmond Hotel forgalma 2004 végétől jelent meg újra a statisztikákban, illetve a magán szállások tekintetében is ebben az időben jelentősebb férőhely szám bővülés történt.

2.1.2. A Pásztói Múzeum látogatottsága:

Év	Fő	Év	Fő	Év	Fő
1985	5122	1992	4158	1999	2815
1986	10109	1993	1926	2000	2923
1987	7921	1994	2409	2001	3528
1988	7152	1995	2339	2002	3927
1989	6402	1996	2345	2003	4254
1990	5869	1997	3942	2004	4096
1991	4376	1998	3512	2005	3428
				2006.06.10-ig	1516

A 2005-ös évben a látogatások visszaesése a keresztesi árvízzel kapcsolatos hírek időszakára (április-május) esik, így az összefüggés egyértelműnek tűnik.

A szezonalitást vizsgálva megállapítható, hogy áprilistól szeptemberig zajlik az éves látogatottság 70-75 %-a, a legerősebb hónap június. Korábban az iskolai csoportok nagyobb száma miatt ez még májusra esett. Éves átlagban 9,4 fő/nap a tavalyi látogatottság, ez az adat az előző években 11,6, illetve 11,2 fő/nap volt.

Június esetében a napi átlag 22,6 fő volt, míg a leggyengébb hónap – január esetében mindössze 1,03 fő/nap volt a 2003-as rekord látogatottságú évben.

A Pásztói Múzeum egy 2002-es összesítés alapján a megyei múzeumok és kiállítóhelyek össz látogatottságának a 4 %-át adta. /Salgótarján és Szécsény 24-24 %-ot, Hollókő 20 %-ot, Balassagyarmat 18 %-ot képvisel, Csesztve, Horpács és Bánk együtt 10 %-ot/.

A látogatók mintegy 40 %-a diák, a nyugdíjasokkal együtt pedig már kb. 80 % az arányuk.

A múzeumi vezetés becslése szerint a látogatók 90 %-a belföldi, 10 %-a külföldi illetőségű.

A külföldiek aránya 2-3 éve dinamikusán növekszik, 10 évvel ezelőtt mindössze 1-2 %-ot tett ki. A belföldi látogatók megoszlása: kb. 85 % nem pásztói és 5 % a pásztói vendég. A nem pásztói látogatók megoszlása: kb. 10 % Nógrád megyei és a 75 % az ország többi részéből érkezik.

A külföldi vendégek németek, osztrákok, belgák, franciák, szlovákok, oroszok, illetve román állampolgárságúak voltak.

A múzeum forgalmát a vezető szerint érdemben növelhetné útbaigazító táblák kihelyezése a Fő utca irányából, továbbá hirdetések megjelentetése az országos sajtóban az időszaki kiállításokról. Erre a célra viszont az intézménynek nincsen saját forrása.

2.1.3. A pásztoi Strandfürdő látogatottsága:

A strand látogatottsága az 1962. évi megnyitása óta eltelt 44 év alatt mindig is erőteljesen időjárásfüggő volt.

Év	Fürdővendég	Év	Fürdővendég
1962	36384	1983	38016
1963	27991	1984	30524
1965	18803	1985	23860
1969	18877	1986	32071
1971	21776	1987	33822
1972	20025	1989	32922
1974	22970	1999	25302
1976	26411	2000	31079
1977	25545	2001	28983
1978	19924	2002	27146
1979	28261	2003	21793
1980	21550 /más adat: 32800/	2004	14993 belépőjegyes
1981	40857	2005	13570 belépőjegyes
1982	33472	2006. 06.19-ig	4644

A strand befogadóképessége 1738 főben lett még 1972-ben meghatározva, a jelenlegi szabályzók szerint maximum 1400 fő.

A napi forgalom tekintetében 1963-ból van egy 3786 fős rekord adat, valamint ismert 1969-ből 1890 vendéget produkáló napi adat. 2004-ben a július 20-22. körüli kánikulában tapasztaltak 600-900 fő/nap vendégszámot. Az idei évben június 18-án – az utolsó ingyenes napon - 970 fő volt a látogató, június 19-én - az első fizetős napon – pedig 242 belépőt regisztráltak.

A strand május utolsó hétféjétől /Gyermeknap/ augusztus 31-ig látogatható.

A pénztárosok becslése szerint a fizető vendégek többsége, 70 % feletti arányban nem pásztoi illetőségű. A külföldi vendégek száma viszont elenyésző volt az utóbbi években.

A víz gyógyhatását orvosi vizsgálatok igazolják, 1982-ben került minősítésre.

2.1.4. Egyéb adatok:

A honlapok látogatottsága is tükröz egyfajta érdeklődést a vidék iránt. A MACSETT internetes honlapját például 2002. augusztus 1. és 2006. június 22. között 33.428 alkalommal látogatták meg. Ennek köszönhetően a megrendelésük 90 %-a érkezik az interneten keresztül, illetve az ott olvasottakra hivatkozva.

Egy kérdőíves adatgyűjtés keretében érkezett válaszok alapján 2003-ban az alábbi országokból biztosan érkeztek vendégek Pásztóra: Németország, Ausztria, Szlovákia, Horvátország, Belgium, Ukrajna, Hollandia, Franciaország, Kína, USA, Olaszország és Ausztrália.

Speciális „állandó” vendégkört jelentenek a városnak a muzslai és a keresztesi üdülőterületen ingatlanal rendelkező nem helybeli tulajdonosok, közöttük mind több külföldi is található.

2. A város turisztikai SWOT elemzése

A SWOT elemzés egyfajta helyzetértékelési módszer, az erősségek és gyengeségek, a bennük rejlő lehetőségek és veszélyek számba vétele.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">= jó közlekedés-földrajzi fekvés: Budapest, Hollókő és határátkelők közelsége, a Mátra és a Cserhát közelsége,= Színes, gazdag állat- és növényvilág, egyedi ritkaságok,= Értékes tájkép, változatos domborzat,= jó levegő, kevésbé terhelt környezet,= nagyszámú épített örökség, műemlék,= gyógyvíz,= gazdaság kulturális örökség, élő népi hagyományok= változatos sportolási lehetőségek,= kistérségi központi szerepkör,= viszonylag jó megközelíthetőség,= széles kereskedelmi hálózat,	<ul style="list-style-type: none">= kevés kereskedelmi szálláshely kapacitás,= alacsony színvonalú turisztikai marketing,= kiemelkedő rendezvények hiánya,= befektetői érdeklődés hiánya, tőkehiány,= magas átutazó és bevásárló forgalom, rövid tartózkodási idő, kritikus terhelési időszakok, parkolási gondok,= a környezetvédő szemlélet hiánya /szemetelés, tájsebek/,= szakképzetlenség, nyelvismert hiánya,= nincs beutaztató utazási iroda,= infrastrukturális hiányosságok /utak állapota, kerékpárutak hiánya/,= kevés egyedi karakterű, színvonalas vendéglátóhely,= a település arculata nem kiforrott,= erőteljes szezonális jelleg,= túlnyomórészt belföldi forgalom,= kiesik a fő turista útvonalból,= kialakulatlan intézményrendszer,= egységes fejlesztési stratégia hiánya.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> = központi szerepkör erősödése, = fejlesztendő nemzetközi kapcsolatok, = az aktív turizmus elemeinek a fejlesztetősége, = a strandfürdő további fejlesztése, = komplex turisztikai termék-csomagok kialakítása, = a „Palóc Út” tematikus úthoz kapcsolódás, = egészségtudatosság növekedése, = természeti értékek felértékelődése, = a falusi turizmus fejlesztetősége, = településrehabilitáció. 	<ul style="list-style-type: none"> = A menedzsment, a szakemberek hiánya, = Kínálati oldal differenciálatlansága, = Elmaradó beruházások, = Alacsony elektronikus kommunikációs kultúra, = A vendégfogadási motiváció hiánya, nem megfelelő lakossági támogatottság, = Rövidtávú gondolkodás.

II. FEJLESZTÉSI PROGRAM

1. Jövőkép

„Pásztó jövőképét röviden a város „piacképesebbé” tételében egy nyílt, befogadó, egy aktív, kezdeményező, egy kreatív, megújulni képes és végül egy együttműködő, belső és térségi partnerségre egyaránt képes, vagyis sikeres város imázsának és első gyakorlatának a megteremtésében lehet megragadni.” – írja Pásztó Város Önkormányzata Gazdasági Programjának összegző része. Ezen elvi jellegű célkitűzés mentén kell a kistérség gazdasági, oktatási, egészségügyi, kulturális, kereskedelmi, igazgatási, szociális és idegenforgalmi központja szerepkörnek megfelelni.

Legkevesbé talán ez utóbbinak felel meg a város jelenleg, ezért a turizmus fejlesztését az egyik kitörési pontként kell meghatározni.

2. Hosszú távú célok

Célként lehet kitűzni egy sokoldalú, határozott arculattal rendelkező, országosan széles körben ismert, regionálisan meghatározó súlyú, nemzetközileg megjelenített, korszerű, versenyképes turisztikai kínálat kialakítását. A kialakítás azonban mit sem ér hatékony értékesítés nélkül, amelynek eredményeképpen komplex társadalmi – gazdasági hatást tud gyakorolni a város és kistérség általános fejlődésére.

Pásztó térségének a belföldi turizmus ismert és kedvelt célterületévé kell válnia, melynek a vendégek és a vendégéjszakák számában, a tartózkodási idő növekedésében kell kifejeződnie. A külföldi kereslet számára sokkal ismertebbé, a régióon belül vonzó alternatívává kell tenni a térséget. Ennek érdekében a régió ma még versenyképesebb kistérségeihez kell felzárkózni. Minőség és egyediség kell a versenyelőnyhöz. Növelni kell a láthatóságot!

A fejlesztéseknek egyúttal hozzá kell járulniuk egy jobb minőségű, élhetőbb környezet kialakításához. Csak környezetbarát fejlesztések támogathatók, melyek a természetes környezet és a történelmileg kialakult településarculat megőrzéséhez hozzájárulnak.

3. Középtávú célok, fejlesztési irányok

Az önkormányzat jelenlegi gazdasági programja prioritásként határozza meg a komplex strandfürdő fejlesztés megvalósítását. Ez a régi igényen és széleskörű lakossági támogatáson alapuló célkitűzés azonban nem jelenti azt, hogy a város turizmusa csak erre a vonzerőre koncentrálódik.

További erőteljes fejlesztések (pl. részbeni téliesítés, melegvizes ücsörgő medence, korszerű szociális létesítmények és vendéglátóhelyek, közeli szálláskapacitás stb.) nélkül a gyógy- és egészségturizmusra legfeljebb hosszútávon lehet építeni. Helyette a program a város és térsége más vonzerőit is számításba véve a többlábbon állást tűzi ki célként.

Nem fontossági sorrendben az egészségturizmus mellett így a kulturális turizmus, az aktív turizmus és az ifjúsági turizmus kaphat kiemelt szerepet.

3.1. Egészségturizmus

Az egészségturizmus olyan turizmusforma, ahol a turista utazásának fő motivációja egészségi állapotának javítása vagy megőrzése.

Ennek döntően a minősített gyógyvizű strandfürdő a kapcsolódó szolgáltatásokkal lehetne a bázisa, másrészt a légúti megbetegedésben szenvedők számára kialakíthatóak lennének Mátrakeresztesen vagy a muzslai üdülőterületen gyógyüdülők.

3.2. Kulturális turizmus

Fogalomkörébe tartozik minden olyan utazás, amelynek során az utazó megismeri mások történelmét, örökségét vagy jelenlegi életét, tágabb értelemben minden utazás, amely kielégíti az ember változatosság igényét, emeli kulturális színvonalát, bővíti ismereteit.

Ennek kapcsán építeni lehet a műemlékekre, a kulturális hagyományokra és a templomokra. Bővíthető a romkert, látogathatóvá tehető más épített örökség ezzel összefüggésben, illetve szükséges lenne igazán széles körben vonzó nagyrendezvények /több napos fesztiválok/ kitalálására és megszervezésére. Csatlakozni kell a „Palóc Út” tematikus útvonalhoz.

3.3. Aktív turizmus

A turista utazásának motivációja ebben az esetben valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása.

A város környéke számos lehetőséget rejt az aktív sportolásra. Például: természetjárás, lovaglás, sziklamászás, barlangászás, sárkányrepülés, siklóernyőzés, terepkerékpározás, autóversenyzés. Ezen a téren a meglévő bázisok infrastruktúrájának fejlesztése jelenti a fő feladatot.

3.4. Ifjúsági turizmus

Jellemzően a családi, illetve kifejezetten gyermekek részére szervezett üdülések és utazások, iskolai tanulmányi kirándulások, táborozások tartoznak ebbe a körbe.

A széleskörű vonzerőkre alapozva elsősorban a szálláshelyek fejlesztését igényli, így a mátrakeresztesi erdei iskoláét és a Tittel Pál Kollégiumét, vagy színvonalas kempingezőhely kijelölését.

A fejlesztési irányok meghatározásának létezik más logikája is:

Kérdéses, hogy az önkormányzatnak „csak” a turizmus fogadási feltételeinek a javítására, az ezzel összefüggő infrastruktúra fejlesztésre, vagy még esetleg a település-marketingre kellene koncentrálnia.

Másik lehetőségként inkább konkrét turisztikai termékek (pl. egy fesztivál) létrehozása, illetve az egyes vonzerők (pl. a strand) komplex turisztikai terméké fejlesztése a feladat.

Bármelyik logika mentén is haladunk, célszerű figyelemmel lenni az alábbiakra:

- Jelenleg a kínálat /termék/ fejlesztés és a marketing /értékesítés, kommunikáció/ fejlesztése egyaránt szükséges a városban.
- Törekedni kell a külső feltételrendszer /szabályozás, infrastruktúra/ pozitív alakítására.
- Világos megvalósíthatósági stratégia kell és nagyobb fokú együttműködés az érdekeltek között.
- Illeszkedni kell a regionális prioritásokhoz. Regionális szinten első helyen a bor-, egészség-, kulturális- és lovas turizmus áll, második helyen pedig a falusi turizmus, az üdüló turizmus és a hivatás /üzleti, konferencia/ turizmus fejlesztése nyert meghatározást.
- Kapcsolódni kell a megyei fejlesztési elképzelésekhez /pl. Nógrádi Turisztikai TémaPark, „Palóc Út” tematikus út/.

Természetesen a nem említett turizmusformáknak /bor- és gasztronómiai turizmus, falusi turizmus, ökoturizmus, sportturizmus, üzleti turizmus és az üdülés/ is van bázisa, kapcsolódó vonzereje a városban és térségében, de ezek fejlesztési lehetőségei sokkal korlátozottabbak az önkormányzat számára.

4. Kapcsolódás más programokhoz

A helyi programkészítés során fontos szempont a megfelelő illeszkedés, a koherencia és konzisztencia biztosítására meglévő vagy megismerhető más korábbi programokhoz. Ennek kapcsán talán a legfontosabb vizsgálandó kérdés, hogy mennyire vágnak egybe az elképzelések a kiemelkedő vonzerők meghatározása tekintetében, hiszen ez az a kiinduló pont amely „mederbe tereli” a fejlesztendő területeket.

- = A pásztói gyógyvíz, illetve a strandfürdő megjelenik a legkedvezőtlenebb helyzetű megyék felzárkóztatására szolgáló keretek felhasználásáról szóló 47/2003. /IV.3./ Korm. rendelet mellékletében, valamint a Nemzeti Fejlesztési Terv Regionális Operatív Programjához kapcsolódó megyei projektjavaslatokban.
- = A Magyar Turizmus Rt. megbízásából korábban elkészült az Észak-Magyarországi Régió Turisztikai Fejlesztési koncepciója és stratégiai programja szintén említi a pásztói strandfürdőt /gyógyhatású termálvízkezelést/, továbbá az ökoturizmus helyszínéül a városkörnyéket, a sárkányrepülőket, a sziklamászási lehetőséget Mátrakeresztesen, a kulturális rendezvényeket és a klimatikus gyógykezelés lehetőségét szintén Mátrakeresztes térségében.
- = Jelenleg készül a régió Turizmusfejlesztési Stratégiája 2007-2013-ra, de Pásztót nem említi nevesítve ami már ismert belőle.
- = Nógrád megye, Losonc és Salgótarján térségének fejlesztésére készült urbanisztikai tanulmányterv szintén kiemeli a megye egyetlen gyógyhatású termálvízzel rendelkező strandját, valamint a több irányban tovább fejleszthető hegyvidéki üdülőterületeket.
- = Nógrád megye Hosszútávú Területfejlesztési koncepciója említi az 1989-ben gyógyvízzé nyilvánított Pásztói strandfürdői kút vizét, az üdülőövezeteket és a szőlőkultúrát.
- = A Nógrád Megyei Közművelődési és Turisztikai Intézet megbízásából 1999. őszén készült el a „Nógrád megyei turisztikai termékek körének meghatározása, hasznosítási programjuk kidolgozása” című tanulmány. Ebben Pásztó /és térsége/ kapcsán a műemlékek és műemlék jellegű épületek, alkotások jelentős száma, az élő palóc hagyományok, Mátrakeresztes mint klimatikus gyógyhely, a termálvíz, a Cserteri

várrom, a múzeum, a Folklór Fesztivál, Vidróczky Márton, Rajeczky Benjamin, Csohány Kálmán, a Regionális Kiállítás és Vásár, a Hasznosi víztározó, a vadászterület és a Mátra felé irányuló kiinduló kirándulási központ szerep egyaránt megemlítésre kerül.

- = 2002. tavaszán készítette a Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány a Nógrádi Turisztikai Témaparkról szóló megvalósíthatósági tanulmányt. Ebben a fontosabb látványosságok és természeti értékek – teljesség igénye nélküli – megyei felsorolásából teljesen hiányzik Pásztó /?!/.
- = A megye idegenforgalmi helyzetéről készített tájékoztatót tárgyalta a Megyei Közgyűlés 2002. júniusában. A tájékoztatóban csak a pásztói gyógyvizű strand szerepelt nevesítve.
- = Kistérségi szinten kettő fejlesztési koncepció is létezik Az INFOTÁR Bt. 1997. szeptemberében készítette el „Pásztó és a Cserhát Idegenforgalom Fejlesztési Koncepcióját”. A koncepció szerint Pásztó legjelentősebb idegenforgalmi vonzó erejét az egyházi és a világi műemlékek, és azok széleskörű, színvonalas kulturális kínálata jelenti, amelyek országos, bizonyos értelemben nemzetközi jelentőségű vonzerővel rendelkeznek. Ugyancsak figyelemre méltó vonzerőt képviselnek a városkörnyéki kiránduló és üdülőterületek, a természetvédelmi értékek. Vonzerőként említi a melegvizű strandfürdőt, a történelmi borvidék hagyományt, a kedvező mikroklímát, a hasznosi várpincét, a Cserterti várhegyet, a Hasznosi víztározót, a Gombástetői volt sportrepülőteret, a Nyikom hegyi sárkányrepülő starthelyet, a mátrakeresztesi ófalu házait és a fakanelas ipart is.
- = A NMRVA és a Nógrád Megyei Közgyűlés megbízásából a Budapesti Idegenforgalmi és Kereskedelemfejlesztési Egyesület 1997. áprilisában dolgozta ki „Pásztó Kistérségi Komplex Idegenforgalmi Fejlesztési Koncepcióját”. Ezen tanulmány a turisztikai adottságok között – a már korábban máshol is megemlítettek mellett – szól a kulturális adottságokról is /néptánc, népdal, képzőművészet, népművészet/.

5. Az Önkormányzat korábbi döntései

A Képviselő-testület 1992. júniusában tárgyalta az 1992-94-es időszakra szóló feladatait. Ebben ma is vállalható módon került megfogalmazásra, hogy a „város idegenforgalma két területre kell, hogy koncentrálódjon: - a városközpontjában lévő, kisvárosok sorában páratlan értékű műemléki együttesre /környezetre/, - a gyógyvizű strandra.”

Az 1996-ban elfogadott Középtávú Fejlesztési és Gazdasági Program legfontosabb megállapításai:

„Városunkban az idegenforgalom abban az esetben válhat a helyi gazdaság húzóágazatává, ha a meglévő értékeink és adottságaink mellett az ehhez szükséges feltételek is megteremtődnek.

A jelen ciklusban, majdan hosszabb távon az erőforrásokat /saját és idegen/ az alábbi területekre kell koncentrálnunk:

- A műemléki terület, a Fő utca és az alakuló új városközpont rendbetétele, továbbépítése.
- A Muzslán a rehabilitációs központ /szanatórium/ vállalkozásban történő megépítése.
- A Nagymező utca 4. sz. alatti Zsigmond Hotel szállodai és vendéglátó céllal történő hasznosítása, értékesítése.
- Idegenforgalmi reklám és propaganda terén szükséges a városi kiadványok, prospektusok szerkesztése, terjesztése.
- A meglévő infrastrukturális hiányosságok csökkentése, az esztétikusabb, rendezettebb környezet kialakítása egyszerre képez – napi és hosszútávú – odafigyelést és feladat végrehajtást.

A gyógy- és termálvíz standi, gyógyászati és sportolást is átölelő programja – nagyságrendje miatt – csak szakmai és tőkebevonás mellett realizálható.

Az idegenforgalom növelése érdekében a strand infrastrukturális ellátottságára az önkormányzatnak is pénzügyi áldozatot kell vállalni.”

A leírtak többsége még ma is aktuális. Az azóta eltelt időszak alatt stratégiai jelentőségű döntések csak a strandot érintően születtek a Zsigmond értékesítése mellett.

6. A programhoz érkezett konkrét fejlesztési javaslatok

A 2004-ben lefolytatott kérdőíves felmérés keretében az alábbi helyi fejlesztési elképzelések fogalmazódtak meg, vagy nyertek megerősítést:

- A falusi turizmus szálláshelyei komfortfokozatának a fejlesztése,
- Lovastanya építése Hasznoson,
- Sétautak kiépítése a Köviceses patak mentén,
- Szabadidő és sportcentrum Hasznoson,
- Térségi összefogás erősítése, a programok összehangolása,
- Nagyobb pásztói rendezvények, több rendezvény,
- Erősebb marketingmunka, tájékoztató táblák, térképek, prospektusok,
- Strandfejlesztés, gyógyászati szolgáltatások,
- „Öslénypark,, a kolostorépület hátsó udvarában,
- A Zsigmond Szálloda férőhely bővítése,

- = Tisztább környezet biztosítása,
- = Orgonahangversenyek szervezése a Szent Lőrinc templomban,
- = További régészeti kutatások folytatása több helyszínen /templomok, monostormalom/,
- = Erdei utak fejlesztése, turistautak karbantartása,
- = Hegyisportok fejlesztése,
- = Fedett lovarda építése, lovaspálya fejlesztése Pásztón,
- = Túraútvonalak kijelölése a Cserhát irányába,
- = Ifjúsági szálláshely, kulcsosház létrehozása,
- = Kemping létesítése a strand mellett,
- = Kishegyi Szabadidőpark fejlesztése,
- = Kerékpáros turizmus feltételeinek a javítása, kerékpárút a Víztarozóig,
- = Muzslai üdülőterülethez vezető út felújítása,
- = Tenispálya és korcsolya pálya létesítés.

Ismert, a felméréstől független fejlesztési elképzelések, javaslatok:

- = Muzslai üdülőfalukialakítása /Zombory Letícia területe/,
- = Malomrét Szabadidőközpont kialakítása Hasznoson,
- = Állandó roma folklórprogram kialakítása,
- = Büfé lehetőség a Hasznosi víztározónál,
- = A Rajeczky-féle házból Rajeczky emlékhely kialakítása,
- = Pincesor fejlesztés a muzslai út mentén, sárkányos leszállóhely kialakítás, terepkerékpár és sífutó nyomvonal kijelölés,
- = Tréningközpont kialakítása /Muzsla vagy Zsiló/.

7. Intézkedési program

7.1. Turisztikai termékek fejlesztése

7.1.1. Egészségturizmus alprogram:

- = A strandfürdő további fejlesztése /ücsörgő medence, új szociális blokk, játékok, színpad/.
- = A strandfürdőhöz kapcsolódó szállás- és vendéglátóhely kialakítása, bővítése.
- = Wellness szolgáltatások /szauna, szolárium, jakuzzi stb./ kialakítása.
- = A medencék téliesítése, csúszdaépítés.
- = Új/melegebb vízű/ kút fúratása.
- = Muzslai vagy mátrakeresztesi szanatórium megvalósíthatósági vizsgálata.

Érintett szereplők: Önkormányzat, vállalkozók.

7.1.2. Kulturális turizmus alprogram:

- = Romkert, műemléki övezet fejlesztése /a kőfal felújítás befejezése, „Őslénypark,, kialakítása, sétálóút a Zúgónál, monostormalom feltárás befejezése, Rajeczky emlékház kialakítása, tájékoztató táblák kihelyezése stb./.
- = Új városi nagyrendezvények koncepcióinak kialakítása.
- = A hagyományörző csoportok működési feltételeinek a javítása.

Érintett szereplők: Önkormányzat, Művelődési Ház, Pásztói Múzeum, Plébániahivatal, civil szervezetek, Zirci Apátság.

7.1.3. Aktív turizmus alprogram:

- = A mátrai és a cserháti turistajelzések, útvonalak erdei létesítmények karbantartása, újak létesítése.
- = Hasznosi kerékpárútszakasz folytatása a Mátra irányába.
- = Pihenőpadok, esőbeálló, nyársaló helyek kialakítása a Víztorozó körül, Zsilóban, Kishegyen, a Nyikom alatt.
- = Leszállóhely kialakítása.
- = Extrém sport rendezvények támogatása.
- = Lovas szolgáltatások és rendezvények fejlesztése.

Érintett szereplők: Önkormányzat, erdészetek, MACSETT, Horgászegyesület, Közútkezelő Kht., vállalkozók.

7.1.4. Ifjúsági turizmus alprogram:

- = Komplex programjavaslatok, útvonaltervek kialakítása és kiajánlása.
- = Ifjúsági szálláshelyek fejlesztése /erdei iskola és a Tittel Pál Kollégium fejlesztése/.

Érintett szereplők: Önkormányzat, MACSETT, civil szervezetek, Dózsa György Általános Iskola, Kollégium.

7.2. Turisztikai marketing fejlesztése

- = Egységes arculat kialakítása.
- = Új kiadványok készítése.
- = Szakmai kiállításokon, vásárokon való részvétel.
- = Tourinform Iroda vagy más turisztikai célú menedzsment szervezet működési feltételeinek a kialakítása.
- = Média megjelenés erősítése, internetes lehetőségek fejlesztése.
- = Study Tourok szervezése a térségbe.

Érintett szereplők: Önkormányzat, vállalkozók, civil szervezetek, Kistérségi Társulás.

7.3. A turizmus általános feltételrendszerének alakítása

- = Parkok, közterületek tisztántartása, több hulladékgyűjtő-edény, illegális szemétlarakók felszámolása, rekultiváció.
- = Műemléki és helyi védettségű épületek felújítása, felújításának támogatása, tájékoztató táblák kihelyezése.
- = Muzslai üdülőterülethez vezető út felújítása.

Érintett szereplők: Önkormányzat, Városgazdálkodási Kft., az érintett ingatlantulajdonosok.

7.4. Egyéb feladatok

A megvalósításhoz szükséges források, pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése.

A további bevonható partnerek feltérképezése.

Folyamatosan széleskörű szakmai-társadalmi egyeztetés a partnerség szellemében a program végrehajtásáról

Értékelési folyamat tervezése, indikátorok kiválasztása.

Érintett szereplők: elsősorban az önkormányzat, illetve a kialakítandó munkaszervezet /vagy Tourinform iroda/ fenntartója.